

Teema: Ühisrahastuse ja muude investeerimisinstrumentide ning virtuaalvääringute seaduse
eelnõu kooskõlastus

Manused: SIM arvamus ÜVIMSi osas14.01.docx

From: @siseministeerium.ee>

Sent: Friday, January 14, 2022 2:10 PM

To: Kristen Leppik <Kristen.Leppik@fin.ee>; thomas.auvaart@fin.ee

Cc: SiM info <info@siseministeerium.ee>;

Subject: ühisrahastuse ja muude investeerimisinstrumentide ning virtuaalvääringute seaduse eelnõu kooskõlastus

Tere

Rahandusministeerium on esitanud Siseministeeriumile kooskõlastamiseks ühisrahastuse ja muude investeerimisinstrumentide ning virtuaalvääringute seaduse eelnõu.

Siseministeerium esitab eelnõule järgmised tähelepanekud. Ametlikku vastuskirja Siseministeerium ei saada.

I

Eelnõu **paragrahvi 6** lõikes 3 täpsustatakse tegevusloaga seotud asjaolusid:

„(3) Kui tegevusloa aluseks olnud tingimused ei ole enam täidetud, peab teenuseosutaja sellest viivitamata teavitama Finantsinspeksiooni. Teenuseosutaja peab viima oma tegevuse vastavusse tegevusloa saamise aluseks olnud tingimuste ja käesoleva seaduse nõuetega või 30 päeva jooksul pärast eelmises lauses nimetatud teate esitamist esitama tegevusloa kehtetuks tunnistamise avalduse ja lõpetama vastava teenuse osutamise.“

Teeme ettepaneku konkretiseerida § 6 lõike 3 esimest lauset, milles selguse huvides tuleks teavitamise tähtaega täpsustada, nt „viivitamata, kuid mitte hiljem, kui 5 tööpäeva jooksul“.

II

Eelnõu **paragrahvis 11** täpsustatakse tegevusloa andmisest keeldumise aluseid, mille kohaselt on Finantsinspeksioonil mh õigus keelduda tegevusloa taotlejale tegevusloa andmisest, kui:

„9) tegevusloa taotlejat või tema juhtorgani liiget on karistatud majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tegevusloa taotleja või tema juhtorgani liikme suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“.

Samuti eelnõu **paragrahvis 13** loetletakse tegevusloa kehtetuks tunnistamise alused, kus Finantsinspeksioon võib mh tegevusloa kehtetuks tunnistada, kui:

“5) teenuseosutajat või tema juhtorgani liiget on karistatud majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud; 11) teenuseosutaja on toime pannud rahapesu või rahastanud või toetanud terrorikuriteo toimepanemist või on rikkunud rahvusvahelist sanktsiooni või rikub rahapesu ning terrorismi rahastamise tõkestamiseks õigusaktidega kehtestatud korda või rikub rahvusvahelise sanktsiooni õigusaktidega kehtestatud korda.“

Loa andmisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise alused peaksid süütegedega seonduvalt olema samad. Kui isikut on karistatud teatud süütegedega, siis talle tegevusluba ei anta ning kui teda tegevusloa kehtivuse

ajal karistatakse samade kuritegude eest, siis tunnistatakse tegevusluba kehtetuks. Samas oleks loogiline, et kui ta on kahtlustatav või süüdistatav (vähemalt tahtlikus kuriteos), siis kriminaalmenetluse ajal talle tegevusluba ei anta. Kui ta muutub kahtlustatavaks või süüdistatavaks tegevusloa kehtivuse ajal, siis tuleks tegevusluba kuni otsuseni peatada, kuna teda ei ole veel süüdi mõistetud ja võib-olla ei mõistetagi. Või siis tuleks ette näha regulatsioon õigeksmõistva otsuse või koosseisuta lõpetamise korral tegevusloa taastamiseks.

Eelnõu paragrahvi **13 punktis 11** tekitab küsimuse, mida mõeldakse „on toime pannud rahapesu või toetanud terrorikuriteo toimepanemist“ all. Kui siin mõeldakse ikkagi seda, et isikul on karistus (andmeid ei ole karistusregistrist kustutatud) nende kuritegude eest, siis see on kaetud punktiga 5. Rahapesu on ka majandusala süütegu. Kui mõeldakse seda, et tema suhtes on alustatud menetlust rahapesu või terrorikuriteos, siis tuleks kirjutada, et ta on kahtlustatav või süüdistatav. Nagu eelpool öeldud, tuleks siis tegevusluba peatada, mitte kehtetuks tunnistada. Samas peaks see olema loa andmisest keeldumise alus ehk § 11 lõiget 1 tuleks vastava punktiga täiendada.

Analoogselt tuleks üle vaadata ka **paragrahvis 27** toodud nõuded juhtorgani liikmetele ja töötajatele. Tulenevalt lõikest 1 „võib teenuseosutaja juhtorgani liikmeks valida või määrata vaid isiku, kellel on laitmatu äriala maine ning vajalikus mahu aega oma tööülesannete täitmiseks vastaval ametikohal.“

Lõike 3 kohaselt ei ole juhtorgani liikme äriala maine laitmatu muu hulgas, kui:

„2) ta on pannud toime esimese astme kuriteo;

6) teda on karistatud majandusala, ametiala, varavastase või avaliku usalduse vastase süüte eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ning tema vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“

Antud sõnastustes esinevad erisused võivad tekitada erinevat arusaamist ja rakendamist. Ebaselge on, et mida peetakse silmas nõude all „on toime pannud esimese astme kuriteo“. Vajaks selgust, kas isikut on kunagi karistatud (st, et andmed võivad olla ka karistusregistri arhiivis. Sellisel juhul tuleks kirjutada nt- keda on karistatud esimese astme kuriteo eest, olenemata karistusandmete kustutamisest), kas tal on karistus (andmed ei ole karistusregistrist kustutatud) või on ta kahtlustatav või süüdistatav esimese astme kuriteos. Need nõuded peaksid olema kooskõlas ka tegevusloa andmise/kehtetuks tunnistamisega. Kui § 27 lg 3 punkti 6 kohaselt karistatud isikut ei või valida/määrata teenuseosutaja juhtorgani liikmeks, siis kuidas sellel sama alusel saab keelduda tegevusloa andmisest? Küll see saab olla tegevusloa kehtetuks tunnistamise alus, sest loa kehtivuse ajal võidakse karistada.

Kuivõrd laitmatu maine ei saa olla isikul, kelle suhtes viiakse läbi kriminaalmenetlust, siis toetame põhimõtet, et teenuseosutaja juhtorgani liikmeks ei tohi valida/määrata isikut, kes on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav.

III

Eelnõu **paragrahvi 33** lõikes 1 määratletakse andmete säilitamise ajaraam:

„(1) Teenuseosutaja säilitab käesolevas seaduses sätestatud andmeid muutumatuna ja Finantsinspeksioonile kättesaadavana viis aastat, kui Finantsinspeksioon ei ole kehtestanud teistsugust tähtaega või seaduses ei ole sätestatud pikemat tähtaega.“

Teeme ettepaneku kaaluda tähtaja ühtlustamist raamatupidamise seadusest tuleneva 7 aastase säilitamistähtajaga.

Lugupidamisega

Nõunik
Siseministeerium

